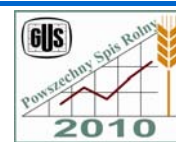

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

31-223 Kraków, ul. Kazimierza Wyki 3
e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl tel. 12 415 60 11 Internet: <http://www.stat.gov.pl/krak>

Informacja sygnalna - Nr 15

Data opracowania - październik 2010 r.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W LATACH 2005-2008

Rachunki narodowe są ważnym systemem opisującym stan i strukturę polskiej gospodarki oraz procesy w niej zachodzące. W ujęciu regionalnym dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych oraz rodzajów działalności, a także rachunki pierwotnego i wtórnego podziału dochodów w sektorze gospodarstw domowych. W ramach kategorii rachunku produkcji wyznaczane są: produkt krajowy brutto oraz wartość dodana brutto według grup rodzajów działalności.

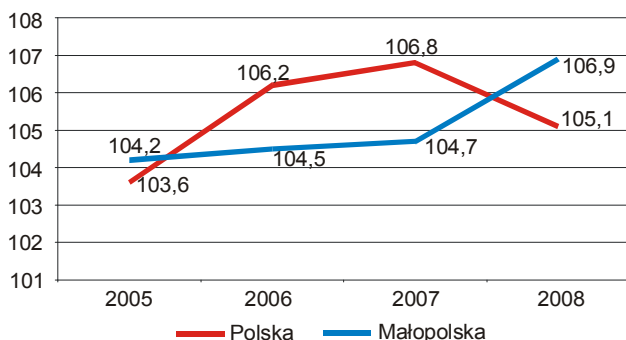
Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Równa się on sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych. W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną, a zużyciem pośrednim. Jest wyrażona w cenach bazowych.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

Wartość **produktu krajowego brutto** wytworzonego w województwie małopolskim w latach 2005-2008 systematycznie rosła. W 2008 r. uzyskała poziom 94790 mln zł i w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła (w cenach stałych) o 6,9%. Realny wzrost PKB w województwie, liczony do roku 2007, był wyższy od przeciętnego w kraju o 1,8 pkt proc. Większy wzrost PKB niż w Małopolsce odnotowano tylko w trzech województwach: podkarpackim (o 7,3%), łódzkim i śląskim (po 7,1%).

Wykr. 1 Dynamika produktu krajowego brutto (ceny stałe)
rok poprzedni=100

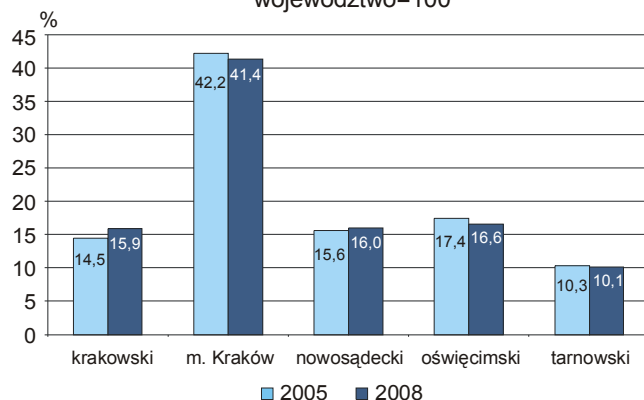
Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W odniesieniu do poziomu z 2005 r., wolumen produktu krajowego brutto wytworzony w Małopolsce w 2008 r., był wyższy (w cenach stałych) o 17,0%. Tempo wzrostu było o 2,2 pkt proc. niższe od ogólnopolskiego (w kraju wzrost o 19,2%). W porównaniu z innymi województwami, gdzie wzrost PKB w relacji do 2005 r. wahał się od 10,5% w województwie zachodniopomorskim do 28,2% w województwie śląskim, Małopolska zajęła dopiero 9 miejsce.

Charakterystyczną cechą polskiej gospodarki jest silna koncentracja generowania produktu krajowego brutto w kilku regionach. Pięć województw wytwarza łącznie prawie 60% krajowej wartości PKB. Największy udział w generowaniu PKB w 2008 r. miało województwo mazowieckie (21,5%), następnie śląskie (13,2%), wielkopolskie (9,3%), dolnośląskie (8,1%), a piąte miejsce zajęło województwo małopolskie (7,4 %). Udział Małopolski w tworzeniu PKB utrzymuje się od 2006 r. na niezmiennym poziomie, a w relacji do 2005 r. zwiększył się o 0,1 pkt proc.

Udziały poszczególnych podregionów województwa małopolskiego w tworzeniu PKB województwa są zróżnicowane. W 2008 r. kształtowały się na poziomie od 10,1% w podregionie tarnowskim do 41,4% w podregionie miasto Kraków (w 2005 r. odpowiednio od 10,3% do 42,2%). W omawianym okresie rozpiętość między podregionami o największym i najmniejszym udziale w tworzeniu PKB nieznacznie się zmniejszyła z 31,9 do 31,3 pkt proc., co świadczy o utrzymującej się dysproporcji w poziomie rozwoju gospodarczego podregionów Małopolski. W porównaniu z 2005 r. tylko podregiony krakowski i nowosądecki zwiększyły swoje udziały w tworzeniu produktu krajowego brutto (odpowiednio o 1,4 i o 0,4 pkt proc.), natomiast udziały pozostałych podregionów zmniejszyły się, w tym miasta Kraków o 0,8 pkt proc.

Wykr. 2 Udział podregionów w tworzeniu produktu krajowego brutto województwo=100

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Podregion miasto Kraków ma znaczny udział nie tylko w tworzeniu PKB województwa (41,4%), ale również w generowaniu krajowej wartości PKB. W 2008 r. wypracował 3,1% krajowej wartości PKB i wśród 66 podregionów zajął drugą lokatę (po podregionie miasto stołeczne Warszawa - o udziale 13,2%). Trzecie i czwarte miejsca zajęły podregiony katowicki i miasto Poznań z udziałami po 2,9%.

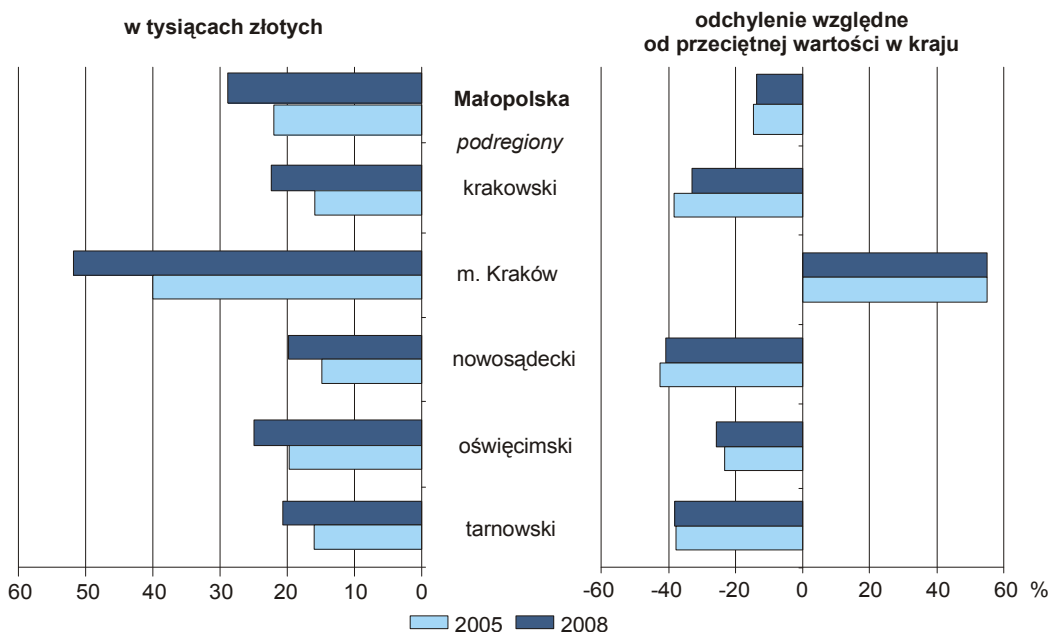
Jednym z podstawowych mierników, określających rozwój społeczno-ekonomiczny województwa, jest wielkość **produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca**. W latach 2005-2008 w województwie małopolskim wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 21989 zł w 2005 r. do 28878 zł w 2008 r. i był niższy od wartości średniej dla kraju odpowiednio o: 14,7% i 13,7%. W porównaniu z 2005 r. poziom PKB na 1 mieszkańca w 2008 r. wzrósł (w cenach stałych) o 16,3%, a tempo wzrostu było o 3,0 pkt proc. mniejsze niż przeciętnie w kraju. Z uwagi na poziom omawianego miernika, Małopolska uplasowała się dopiero na 9 miejscu w Polsce – po województwach: mazowieckim, śląskim, dolnośląskim, wielkopolskim, pomorskim, łódzkim, zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim. Relacja do województwa mazowieckiego, w którym odnotowano w 2008 r. najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca wynosiła 54,7% i była korzystniejsza niż w 2005 r. (53,9%).

Spośród podregionów województwa małopolskiego w latach 2005-2008 tylko w mieście Kraków odnotowano poziom PKB na 1 mieszkańca przekraczający średnią krajową (o 60,2% w 2006 r., a w latach następnym stopniowo mniej o 58,5% i o 55,1% w 2008 r.). W pozostałych czterech podregionach relacja do średniej krajowej kształtowała się na poziomie poniżej przeciętnej wartości dla kraju. Najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowany w 2008 r. w podregionie nowosądeckim stanowił 38,3% wartości PKB na 1 mieszkańca podregionu miasto Kraków.

Podregiony województwa małopolskiego w 2008 r. zajęły w kraju następujące lokaty:

- miasto Kraków – 3 miejsce,
- oświęcimski – 43,
- krakowski – 54,
- tarnowski – 59,
- nowosądecki – 64 lokatę (w 2007 r. zajmował ostatnie 66 miejsce wśród podregionów w Polsce).

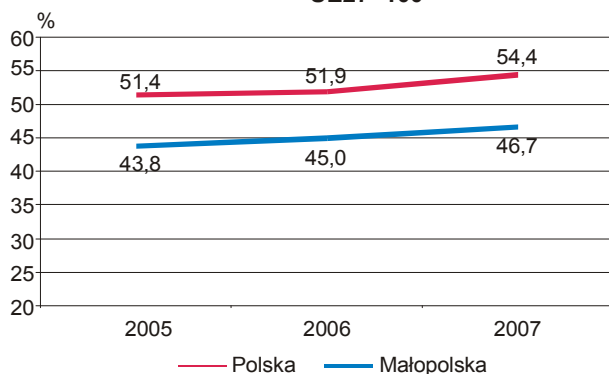
Wykr. 3 Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące)

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W Polsce w 2008 r. tylko w 4 podregionach poziom PKB na 1 mieszkańca przekroczył wartość 50 tys. zł, tj. w podregionie miasto stołeczne Warszawa wyniósł 98854 zł, miasto Poznań - 67045 zł, miasto Kraków - 51896 zł i w podregionie legnicko-głogowskim 50328 zł.

Wykr. 4 PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS UE27=100

W 2007 r. w krajach Unii Europejskiej wartość PKB na 1 mieszkańca (wyrażona we wspólnej umownej walucie – PPS)¹ poniżej 75% średniej UE odnotowano w 67 regionach NUTS 2. W grupie tej znalazło się 15 polskich województw, w tym województwo małopolskie, które osiągnęło 46,7% średniej UE.

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2008 r.”, Katowice 2010, str. 26.

¹ Parytety siły nabywczej (Purchasing Power Parities – PPP) są to współczynniki walutowe odzwierciedlające realną siłę nabywczą waluty danego kraju w relacji do średniej umownej waluty porównywanych krajów, tj. jednostki **standardowej siły nabywczej** (Purchasing Power Standard – PPS). Wyrażenie PKB i jego głównych elementów we wspólnej umownej walucie, poprzez eliminację różnic cen, umożliwia bezpośrednie porównanie wolumenów PKB wszystkich krajów uczestniczących w badaniu.

WARTOŚĆ DODANA BRUTTO

Na przestrzeni lat 2005-2008 **wartość dodana brutto** wykazywała tendencję rosnącą. W 2008 r. wartość dodana brutto wytworzona w Małopolsce wyniosła 82977 mln zł, co *stanowiło 7,4% WDB w kraju*. W porównaniu z 2007 r. była ona wyższa o 9,5% (tempo wzrostu na poziomie z roku poprzedniego).

Największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto miały jednostki prowadzące działalność w ramach sekcji: handel i naprawy; hotele i restauracje, transport, gospodarka magazynowa i łączność - 27,8% (w kraju 26,9%). W innych województwach udział ten wahał się od 23,4% w dolnośląskim i opolskim do 29,8% w mazowieckim. Pod tym względem Małopolska uplasowała się na 3 miejscu w kraju, za województwami mazowieckim i zachodniopomorskim.

Jednostki prowadzące działalność w przemyśle w 2008 r. wytworzyły 22,8% wojewódzkiej wartości dodanej brutto (w Polsce 23,9%). Udział ten kształtował się od 15,0% w województwie mazowieckim do 33,1% w śląskim, co sprawiło, że Małopolska zajęła dopiero 10 lokatę wśród województw.

Udział pozostałej działalności usługowej w generowaniu wartości dodanej brutto wyniósł 20,4% (w kraju 18,8%). Największy udział pozostałej działalności usługowej w omawianym roku odnotowano w województwie lubelskim - 24,0%, a najmniejszy w województwie śląskim - 16,1%. Udział Małopolski uplasował ją na 6 miejscu w Polsce.

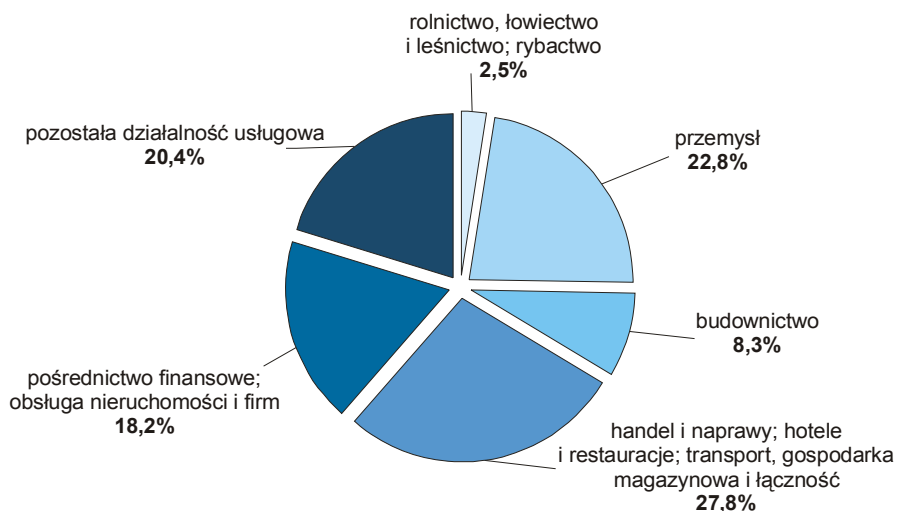
Udział pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm wyniósł 18,2%, co dało Małopolsce 5 miejsce wśród województw, spośród których 1 lokatę zajmowało mazowieckie z udziałem 28,7%, a ostatnią - świętokrzyskie - 12,7%. W kraju sięgnął on 19,6%.

Małopolska plasuje się na pierwszym miejscu wśród województw pod względem udziału budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto. Udział ten na przestrzeni lat 2005-2008 rósł i w końcu omawianego okresu wyniósł 8,3% (w kraju 7,0%), podczas gdy w 2005 r. 6,7% (w Polsce 5,6%).

Udział rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa oraz rybactwa w tworzeniu WDB był stosunkowo niewielki. W 2008 r. wahał się od zaledwie 1,0% w województwie śląskim do 9,6% w województwie podlaskim (w Polsce wyniósł 3,7%). Pod tym względem Małopolska zajęła 4 miejsce od końca.

W latach 2005-2008 struktura wartości dodanej brutto według rodzaju działalności nie uległa większym zmianom. W odniesieniu do 2005 r. zmiany udziałów poszczególnych kategorii nie przekroczyły 1,0 pkt proc., z wyjątkiem budownictwa, gdzie odnotowano wzrost rzędu 1,6 pkt proc.

Wykr. 5 Struktura wartości dodanej brutto według rodzaju działalności w 2008 r.

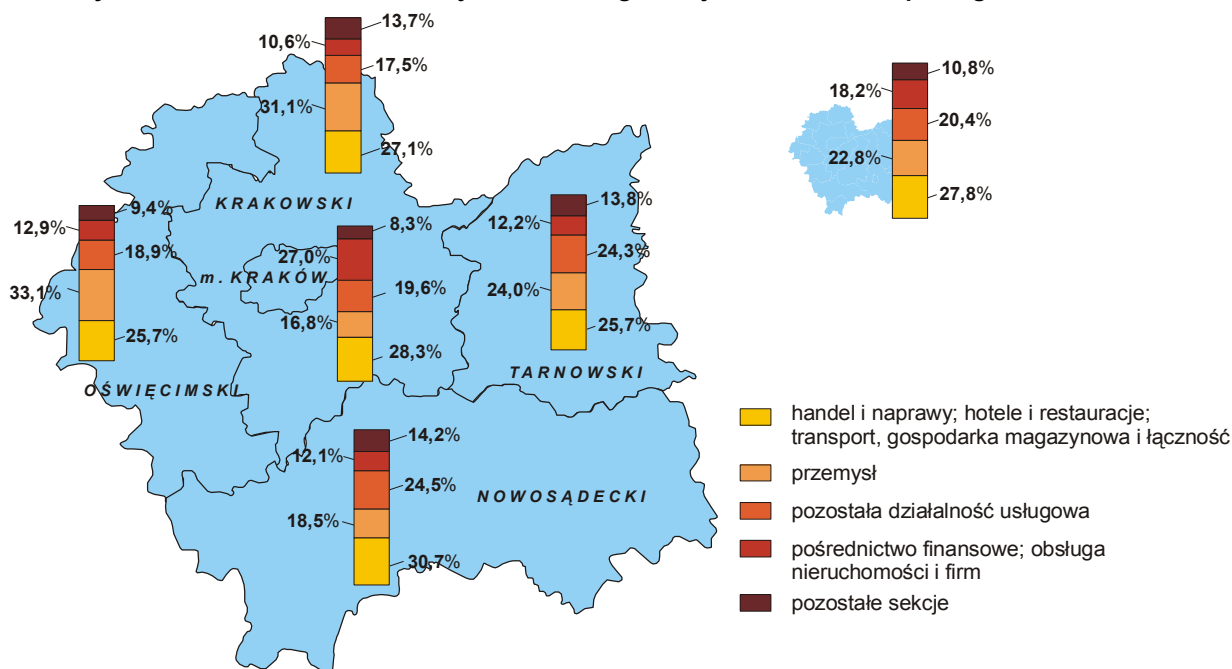
Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W 2008 r. w województwie małopolskim największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto miały jednostki prowadzące działalność w podregionie m. Kraków - 41,4%. Na kolejnych miejscach uplasowały się podregiony: oświęcimski (16,6%), nowosądecki (16,0%), krakowski (15,9%) i tarnowski (10,1%).

W Krakowie według rodzajów działalności najwięcej WDB wytworzono w handlu i naprawach; hotelach i restauracjach, transporcie, gospodarce magazynowej i łączności - 28,3%, w pośrednictwie finansowym; obsłudze nieruchomości i firm - 27,0% oraz w pozostałej działalności usługowej - 19,6%.

Podregion oświęcimski cechował się dużym udziałem przemysłu, wynoszącym 1/3 wygenerowanej WDB. W podregionie nowosądeckim ponad 30% WDB wytworzyły jednostki prowadzące działalność w ramach sekcji handel i naprawy; hotele i restauracje, transport, gospodarka magazynowa i łączność, podczas gdy w podregionie krakowskim dominował przemysł z udziałem 31,1%, a podregion tarnowski cechował się równomiernym rozkładem udziałów handlu i napraw; hoteli i restauracji, transportu, gospodarki magazynowej i łączności oraz przemysłu, a także pozostałej działalności usługowej.

Wykr.6 Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności i podregionów w 2008 r.

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Według sektorów instytucjonalnych, w 2008 r. największą wartość dodaną brutto wypracowały przedsiębiorstwa (47,8% WDB), następnie sektor gospodarstw domowych (31,2%) oraz instytucje rządowych i samorządowych (16,1%). W stosunku do 2005 r., wzrósł udział sektora przedsiębiorstw (o 3,3 pkt proc.), a zmalał udział sektora gospodarstw domowych, jak również instytucji rządowych i samorządowych (odpowiednio o: 2,5 i 0,8 pkt proc.).

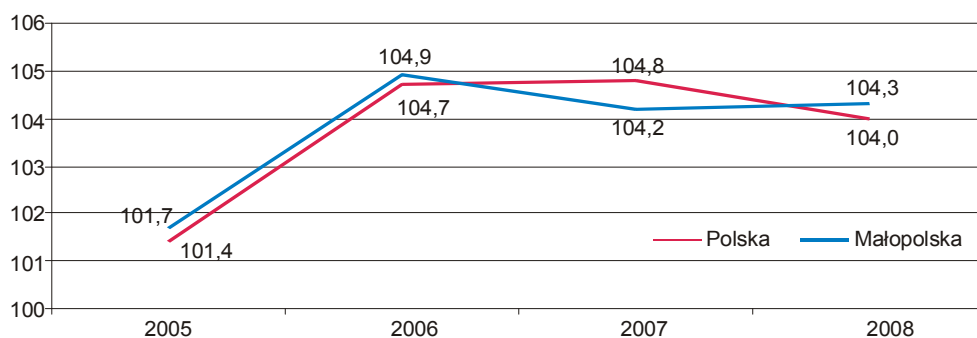
DOCHODY DO DYSPOZYCJI W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH

W 2008 r. nominalne **dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** wyniosły w województwie małopolskim 61769 mln zł, tj. więcej w cenach stałych o 14,0% niż w 2005 r. (w kraju wzrost o 14,1%). *Udział województwa w dochodach w kraju wyniósł 7,7% i w stosunku do roku 2005 nie uległ zmianie.*

Nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2008 r. w Małopolsce osiągnęły poziom 18,8 tys. zł. *Wskaźnik ten stanowił 89,3% średniej krajowej, tj. nieznacznie mniej (o 0,3 pkt proc.) niż trzy lata wcześniej.* Największe nominalne dochody brutto na 1 mieszkańca osiągnęły gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim - 26,9 tys. zł, a najmniejsze w podkarpackim - 16,2 tys. zł. Pod względem tego wskaźnika województwo małopolskie zajęło 10 miejsce wśród województw.

Realne dochody do dyspozycji brutto w latach 2005-2008 rosły, a ich dynamika w końcu omawianego okresu wynosiła 104,3 i była nieco wyższa niż w kraju (104,0). Oznacza to poprawę w stosunku do roku 2007, kiedy wskaźnik notowany dla Małopolski był niższy od ogólnokrajowego.

Wykr. 7 Dynamika realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych
rok poprzedni=100

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

TABL. 1 PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

Wyszczególnienie	Ogółem				Na 1 mieszkańca			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
W MILIARDACH ZŁOTYCH					W TYSIĄCACH ZŁOTYCH			
Polska	983,3	1060,0	1176,7	1275,4	25,8	27,8	30,9	33,5
Małopolska	71,7	78,8	86,6	94,8	22,0	24,1	26,5	28,9
Podregiony:								
Krakowski	10,4	11,7	13,0	15,1	15,8	17,6	19,5	22,4
Miasto Kraków	30,3	33,7	37,0	39,2	40,0	44,5	48,9	51,9
Nowosądecki	11,2	12,0	13,3	15,2	14,8	15,9	17,4	19,9
Oświęcimski	12,5	13,4	14,7	15,8	19,7	21,1	23,3	24,9
Tarnowski	7,3	8,0	8,6	9,5	16,0	17,5	18,8	20,7
POLSKA=100								
Małopolska	7,3	7,4	7,4	7,4	85,3	86,7	85,7	86,3
Podregiony:								
Krakowski	1,1	1,1	1,1	1,2	61,5	63,5	63,2	67,1
Miasto Kraków	3,1	3,2	3,1	3,1	155,1	160,2	158,5	155,1
Nowosądecki	1,1	1,1	1,1	1,2	57,6	57,0	56,5	59,4
Oświęcimski	1,3	1,3	1,3	1,2	76,6	76,1	75,5	74,5
Tarnowski	0,7	0,8	0,7	0,7	62,1	62,9	60,9	62,0
WOJEWÓDZTWO=100								
Podregiony:								
Krakowski	14,5	14,8	15,0	15,9	72,0	73,2	73,7	77,7
Miasto Kraków	42,2	42,8	42,7	41,4	181,7	184,7	184,9	179,7
Nowosądecki	15,6	15,3	15,3	16,0	67,5	65,8	65,9	68,8
Oświęcimski	17,4	17,0	17,0	16,6	89,8	87,7	88,2	86,4
Tarnowski	10,3	10,2	10,0	10,1	72,8	72,5	71,1	71,8

TABL. 2. WARTOŚĆ DODANA BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

LATA	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	Przemysł	Budownictwo	Handel i naprawy; hotele i restauracje; transport, gospodarka magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomo- ści i firm	Pozostała działalność usługowa
W MILIARDACH ZŁOTYCH							
2005	63,2	1,9	14,2	4,2	18,2	11,3	13,4
2006	69,2	1,9	16,6	4,7	19,6	12,2	14,1
2007	75,8	2,3	18,2	5,6	20,7	13,7	15,3
2008	83,0	2,1	18,9	6,9	23,1	15,1	16,9
POLSKA = 100							
2005	7,3	4,8	6,9	8,7	7,4	7,1	8,1
2006	7,4	4,9	7,4	8,4	7,5	7,1	8,1
2007	7,4	5,2	7,3	8,4	7,4	6,9	8,0
2008	7,4	5,2	7,1	8,7	7,7	6,9	8,1
WOJEWÓDZTWO = 100							
2005	100,0	2,9	22,5	6,7	28,8	17,9	21,2
2006	100,0	2,8	24,0	6,8	28,4	17,7	20,4
2007	100,0	3,0	24,1	7,5	27,3	18,0	20,1
2008	100,0	2,6	22,8	8,3	27,8	18,2	20,4

TABL. 3. DOCHODY DO DYSPOZYCJI BRUTTO W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH

Wyszczególnienie	Ogółem				Na 1 mieszkańca			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
W MILIARDACH ZŁOTYCH					W TYSIĄCACH ZŁOTYCH			
Polska	655,0	692,1	742,5	803,4	17,2	18,2	19,5	21,1
Małopolska	50,2	53,2	56,8	61,8	15,4	16,3	17,3	18,8

Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej dla krajów członkowskich UE dane z rachunków regionalnych według rodzajów działalności prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004 (NACE Rev.1.1). Dane w nowym układzie klasyfikacyjnym (PKD 2007 – NACE Rev.2) będą publikowane od października 2011 r.

Dane za lata 2001-2007 dotyczące nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzednich latach. Zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych, m.in. aktualizacji składek na ubezpieczenia społeczne oraz różnych transferów bieżących.

Dane dotyczące realnego wzrostu produktu krajowego brutto za 2007 r. zostały zweryfikowane w wyniku aktualizacji wskaźników cen na poziomie województw zastosowanych w przeliczeniach na ceny stałe.

Szczegółowe uwagi metodologiczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych Czytelnik znajdzie w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2008 r.”, Katowice 2010.

Nazwy „województwo małopolskie” i „Małopolska” używane są zamiennie.